

Sygn. akt IV CNP 27/15

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 31 marca 2016 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maria Szulc (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Monika Koba

SSN Władysław Pawlak

w sprawie ze skargi strony powodowej
o stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego wyroku
Sądu Apelacyjnego
z dnia 30 grudnia 2014 r.,
w sprawie z powództwa P.
Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w P.
poprzednio P.[...]przeciwko Gminie Miasta W.
o zapłatę
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Cywilnej
w dniu 31 marca 2016 r.,

oddala skargę.

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem Sąd Apelacyjny zmienił wyrok Sądu Okręgowego w G., którym została zasądzona na rzecz powódki kwota 84.371,22 zł z ustawowymi odsetkami i oddalone powództwo w pozostałej części, w ten sposób, że zasądził na rzecz powódki kwotę 42.355,05 zł z ustawowymi odsetkami, a w pozostałej części oddalił powództwo.

Ustalił, że powódka złożyła ofertę na dostarczenie określonej ilości sprzętu komputerowego za kwotę 42.355,05 zł w przetargu nieograniczonym ogłoszonym przez pozwaną Gminę. Na wezwanie pozwanej złożyła wyjaśnienie, że zaoferowane monitory poza opcją pochylenia ekranu mają możliwość obrotu oraz regulacji wysokości, bo zostały wyposażone w przystosowaną do tego celu przystawkę. Strony zawarły umowę, której przedmiotem był zakup określonej ilości sprzętu komputerowego za kwotę 42.355,05 zł płatną po sprawdzeniu ilości i kompletności sprzętu, pisemnym potwierdzeniu dostawy i wystawieniu faktury. Zastrzegły nadto pozwanej prawo odmowy odbioru sprzętu, jeżeli jego jakość będzie odbiegała od warunków określonych w ofercie. Pozwana zobowiązała się do zapłaty kary umownej za zwłokę w przeprowadzeniu odbioru w wysokości 0,2 % brutto za każdy dzień zwłoki. Przedmiot dostawy nie został przyjęty, bo w toku odbioru pracownicy pozwanej ustalili, że brak jest jednej klawiatury, monitor z półką w zakresie wymaganych osi obrotu ekranu i prędkość odczytu pamięci operacyjnej nie spełniają wymogów określonych w specyfikacji istotnych warunków zamówienia (dalej SIWZ). Pozwana poinformowała o tym powódkę wzywając ją do odbioru sprzętu i zwróciła fakturę. Powódka wezwała pozwaną w dniu 19 sierpnia 2011 r. do zapłaty należności w kwocie 42.355,05 zł i kary umownej w kwocie 2456,59 zł oraz dokonała wymiany pamięci RAM na model wskazany w ofercie. Pozwana natomiast wezwała powódkę do wykonania umowy zgodnie z warunkami określonymi w SIWZ i ofercie do dnia 2 września 2011 r. zastrzegając odstąpienie od umowy po upływie terminu, a w dniu 6 września odstąpiła od umowy i naliczyła kary umowne w kwocie 4235,51 zł. Parametry sprzętu komputerowego, zarówno pamięci operacyjnej, jak możliwości obrotu monitora, były zgodne z ofertą złożoną w toku przetargu, natomiast nie spełniały wymogów określonych w SIWZ.

Sąd Apelacyjny podzielił pogląd Sądu pierwszej instancji, że pozwana nie była uprawniona do odmowy odbioru sprzętu skoro jego jakość była zgodna

z warunkami przedstawionymi w ofercie dostawcy (§ 5 pkt 4 umowy); w sytuacji gdy jakość sprzętu nie spełnia warunku zgodności z SIWZ zamawiającemu przysługuje bowiem tryb gwarancyjny określony w § 7 umowy i pozwana uprawnienia gwarancyjne realizowała wzywając powódkę do wykonania umowy zgodnie z tymi warunkami. Zakwestionował natomiast prawidłowość rozstrzygnięcia w zakresie żądania zapłaty kary umownej i zwrotu zabezpieczenia. Jako przesłankę jej naliczenia strony wskazały bowiem w § 8 pkt 2 umowy zwłokę zamawiającego w przeprowadzeniu odbioru z przyczyn niezależnych od wykonawcy. Zwłoka taka nie nastąpiła, bo pozwana w dacie otrzymania towaru odebrała go i sporządziła protokół zgodnie z § 4 pkt 2 umowy. Odnośnie do żądania zwrotu zabezpieczenia stwierdził, że jego zatrzymana część zgodnie z § 9 umowy miała być zwrócona w ciągu 30 dni po protokolarnym stwierdzeniu usunięcia wad wskazanych w odbiorze końcowym, a skoro nie zostały dotychczas usunięte, brak podstaw do uwzględnienia powództwa.

Powódka P. sp. z o.o. wniosła o stwierdzenie niezgodności z prawem powyższego wyroku w całości i zarzucając naruszenie art. 65 § 1 i 2 k.c. przez błędne zastosowanie i art. 577 § 1 w zw. z 578 k.c. przez błędną wykładnię wskazała, że jest on niezgodny z tymi przepisami.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Pokrzywdzenie orzeczeniem (gravamen) jest przesłanką dopuszczalności środka zaskarżenia, chyba że interes publiczny wymaga merytorycznego rozpoznania tego środka (uchwała Sądu Najwyższego siedmiu sędziów, zasada prawna, z dnia 15 maja 2014 r., III CZP 88/13, OSNC z 2014 r., nr 11, poz. 108, Biul. SN z 2014 r., nr 5, poz. 9). Pokrzywdzenie orzeczeniem oznacza dla strony niekorzystną różnicę między jego żądaniem i zaskarżonym orzeczeniem. Skarżąca wprawdzie wskazała, że zaskarżyła wyrok Sądu Apelacyjnego w całości ale ze wskazanej wartości przedmiotu zaskarżenia tj. 42.017 zł oraz treści skargi wynika, że zaskarżyła ona orzeczenie w części oddalającej powództwo w zakresie żądania zapłaty kary umownej i zwrotu zabezpieczenia.

Pojęcie orzeczenia niezgodnego z prawem (art. 424¹ § 1 i 2 k.p.c.) było przedmiotem wykładni w licznych orzeczeniach Sądu Najwyższego i ukształtował się pogląd, że jest to orzeczenie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi

różnej wykładni przepisami, z ogólnie przyjętym standardami rozstrzygnięć albo orzeczenie wydane w wyniku rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa, a naruszenie to jest oczywiste i nie wymaga głębszej analizy prawniczej. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 7 lipca 2006 r., I CNP 33/06 (OSNC 2007, nr 2, poz. 35) stwierdzenie niezgodności z prawem prawomocnego orzeczenia, to ustalenie jego bezprawności, które musi uwzględniać istotę władzy sądowniczej, a zatem orzekanie w warunkach niezawisłości, w sposób bezstronny, zależny nie tylko od obowiązujących ustaw, ale także od „głosu sumienia” sędziego oraz jego swobody w ocenie prawa i faktów stanowiących podłoże sporu. Bezprawność orzeczenia sądowego ma zatem charakter bezprawności kwalifikowanej, a jego niezgodność z prawem musi polegać na elementarnej i oczywistej obrazie prawa przez sąd, a więc takiej, która polega na błędach w wykładni lub subsumcji o stopniu rażącym i oczywistym (wyroki z dnia 4 grudnia 2008 r., sygn. I CNP 72/08, z dnia 17 maja 2012 r., I CNP 55/11, z dnia 14 czerwca 2012 r., I CNP 7/12 nie publ.).

Kwestionowanemu przez powódkę wyrokowi Sądu Apelacyjnego tak pojętego rozumienia bezprawności nie można przypisać.

Podstawę wykładni oświadczeń woli mających formę pisemną stanowi tekst dokumentu, w którym ujęto oświadczenie woli. W procesie jego wykładni podstawowa rola przypada językowym regułom znaczeniowym, przy czym wykładni poszczególnych wyrażen dokonyuje się z uwzględnieniem kontekstu, w którym zostały użyte. Uwzględnieniu podlegają także okoliczności, w jakich oświadczenie woli zostało złożone, oraz cel oświadczenia woli wskazany w tekście bądź możliwy do ustalenia na podstawie postanowień umowy. Mimo, że argumenty językowe (gramatyczne) w świetle art. 65 § 2 k.c. nie mają decydującego znaczenia, to prawidłowa wykładnia umowy mającej formę pisemną, nie może pomijać treści zwerbalizowanej na piśmie i nie może prowadzić do stwierdzeń sprzecznych z jej treścią (tak w wyrokach Sądu Najwyższego: z dnia 5 kwietnia 2007 r., II CSK 546/06, z dnia 18 marca 2008 r., II CSK 336/07, z dnia 29 października 2004 r., III CK 468/03, z dnia 19 lipca 2000 r., II CKN 313/00 – nie publ.). Należy mieć także na uwadze to, że wykładnia oświadczenia woli służy jedynie uściśleniu

użytych pojęć, nie zaś uzupełnieniu dostrzeżonych po złożeniu oświadczenia woli braków, czy zmianie sensu użytych określeń i zwrotów.

Umowa w § 8 pkt 2 przewidywała karę za zwłokę w przeprowadzeniu odbioru z przyczyn niezależnych od wykonawcy. Zapis jest jasny i precyzyjny bo jako warunek naliczenia kary ustanawia kwalifikowane opóźnienie zamawiającego w przeprowadzeniu odbioru. Skarżący zdaje się błędnie utożsamiać przeprowadzenie odbioru, czyli procedury zakończonej protokołem, która może prowadzić bądź do odmowy odebrania przedmiotu dostawy w warunkach określonych w § 5 ust. 4, bądź do jego przyjęcia, z przyjęciem a więc wyłącznie z pozytywnym jej zakończeniem. Z tej przyczyny pojęcie „przeprowadzenie odbioru” równoważy z odbiorem w znaczeniu przyjęcia przedmiotu dostawy. Taka wykładnia jest sprzeczna z § 8 pkt *in fine* określającym okres, za jaki przysługuje kara jako „za każdy dzień, w którym odbiór miał być zakończony”. Kontekst interpretowanego zwrotu nie pozwala na przyjęcie takiego znaczenia, które pozostawałoby w sprzeczności z pozostałymi składnikami wypowiedzi.

Odmowa przyjęcia przedmiotu dostawy przez zamawiającego po przeprowadzeniu procedury odbioru, pozbawiona podstaw w świetle § 5 ust. 4 mogła, jak prawidłowo wskazały Sady obu instancji, rodzić skutek prawny w postaci obowiązku zapłaty ceny, natomiast nie wywierała skutku w postaci obowiązku zapłaty kary umownej.

Zarzut naruszenia art. 65 § 2 k.c. w zakresie rozłącznego traktowania terminu „zgodna z ofertą” i „zgodna z SIWZ” został oparty w istocie na niedopuszczalnym, w świetle art. 424⁴ zd. 2 k.p.c. zakwestionowaniu ustalenia Sądu drugiej instancji, że przedmiot dostawy miał parametry zgodne z przedstawionymi w ofercie i niezgodne z przedstawionymi w SIWZ. Ma rację skarżąca, że parametry sprzętu określone w ofercie powinny być zgodne z określonymi w SIWZ a w razie braku tej zgodności oferta powinna być odrzucona zgodnie z art. 89 ust. 1 pkt 2 u.o.z.p. Do odrzucenia oferty jednak nie doszło a obustronnie nieprofesjonalne sformułowanie umowy doprowadziło do uzależnienia obowiązków i uprawnień stron albo od zgodności przedmiotu dostawy z ofertą dostawcy albo od zgodności z SIWZ. Obowiązek przyjęcia sprzętu przez zamawiającego w razie zgodności z ofertą nie wyklucza jednak jego uprawnień

określonych w § 7 co do zgłoszenia reklamacji jakościowej, skoro strony tak ukształtowały stosunek umowny w zakresie gwarancji; wskazane przez skarżącego przepisy art. 577 i 578 k.c. mają charakter *ius dispositivum*. Zgodnie z § 1 przedmiot dostawy miał mieć zakres rzeczowy i ilościowy przedstawiony w załączniku nr 1a do SIWZ a zakres przedmiotu umowy miał uwzględniać wymogi określone w szczegółowym opisie przedmiotu zamówienia stanowiącym załącznik nr 2 do umowy.

Zarówno treść motywów zaskarżonego wyroku jak i treść zarzutów i uzasadnienie skargi nie pozwalają na przyjęcie, że argumenty powódki skutecznie wykazują elementarną i oczywistą obrazę prawa przez sąd w zakresie zastosowania i wykładni powołanych przepisów prawa materialnego, a w konsekwencji wykazują kwalifikowany charakter bezprawności zaskarżonego orzeczenia.

W braku podstawy do stwierdzenia, że zaskarżony wyrok jest niezgodny z prawem, orzeczono jak w sentencji na podstawie art. 424¹¹ k.p.c.

kc

db